

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy ivon és az egyleti tagoknak ingyen küldetük meg.

Nem tagok egész évre 2 frittal fizethetnek elő, féléves előzetes el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: A budapesti orsz. kiállítás bizottságainak szervezése. — A burgonya mivélésről. R. J. — Anyarozs. Egy hallgató. — Bort penész és más mellékiztól megóvni. Szász Lajos. — Méhészeti estélyeink. Szentgyörgyi Lajos. — Egyveleg: Értesítés. Áprilhavi meteorologiai észleletek. Erdei gazdasági üzemtervek. Értesítések. — Üzleti heti szemle — Piaczi árak. — Hirdetések. —

A budapesti orsz. kiállítás kerületi és helyi bizottságainak szervezési szabályzata.

1. §.

Az 1885. évben Budapesten tartandó országos általános kiállítás érdekeinek vidékenként leendő előmozdítása végett kerületi és helyi kiállítási bizottságok szerveztetnek.

2. §.

A kerületi bizottságok föllállítatnak:

1. Aradon.	8. Miskolczon.
2. Brassóban.	9. Nagyváradon.
3. Budapesten.	10. Pécssett.
4. Debreczenben.	11. Pozsonyban.
5. Fiumében.	12. Sopronban.
6. Kassán.	13. Szegeden.
7. Kolozsvárt.	14. Temesvárt.

3. §.

A budapesti kerületi bizottság hatásköre kiterjed a budapesti kereskedelmi- és ipar-kamara kerületére; Csongrád megye, Szeged és Hódmezővásárhely thj. felruházott városok kivételével.

Elnöke Budapest főváros főpolgármestere. Alelnökei a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke és az országos gazdasági egyesület egyik alelnöke. Tagjai: 1. a budapesti kereskedelmi és iparkamara alelnökei és iparosztályának bel- és kültagjai, valamint a kamara titkára; 2. az országos gazda-

sági egyesület többi alelnökei, választmányi tagjai és titkára; 3. az országos iparegyesület igazgatósága; 4. a kerület összes közgazdasági előadói; 5. a földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi minster által kinevezett 20 tag.

4. §.

Az aradi, brassói, kassai, kolozsvári, miskolci, pécsi, pozsonyi, soproni és temesvári kerületi bizottságok hatásköre kiterjed az illető kereskedelmi és iparkamara egész kerületére.

Ezen bizottságok elnökei az illető székhelyek főispánjai. Alelnökei a kereskedelmi és iparkamara, valamint az ott székelő gazdasági egyesület elnökei. Tagjai: 1. a kereskedelmi és iparkamara alelnökei, a kamara iparosztályának bel- és kültagjai és a kamarai titkár; 2. az ott székelő gazdasági egyesület alelnökei, választmányi tagjai és titkára; 3. a kerület összes közgazdasági előadói; 4. a földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi minster által kinevezett 10 tag.

5. §.

A debreczeni kerületi bizottság hatásköre kiterjed a debreczeni kereskedelmi és iparkamara kerületére, Biharmegyét és Nagyvárad thj. felruházott várost kivéve.

Elnöke a városi főispán. Alelnökei a debreczeni kereskedelmi és iparkamara, valamint a hajdumegyei és a debreczeni gazdasági egyesületek elnökei.

Tagjai: 1. a kereskedelmi és iparkamara alelnökei, továbbá a kamara iparosztályának bel- és kültagjai és a kamarai titkár; 2. a nevezett gazdasági egyesületek alelnökei, választmányi tagjai és titkárai; 3. a kerület összes közgazdasági előadói; 4. a földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi minster által kinevezett 10 tag.

6. §.

A nagyvárad kerületi bizottság hatásköre kiterjed Biharmegye és Nagyvárad városára.

Elnöke a városi főispán. Alelnöke a városi polgármester és a biharmegyei gazdasági egyesület elnöke. Tagjai: 1. a gaz-

dasági egyesület alelnökei, választmányi tagjai és titkára; 2. a városi kapitány és az összes nagyváradai ipartársulatok elnökei; 3. a megyei és városi közgazdasági előadók; 4. a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister által kinevezett 10 tag.

7. §.

A szegedi kerületi bizottság hatásköre kiterjed Csongrád-megyére, valamint Szeged és Hódmezővásárhely városok területére. Elnöke a szegedi királyi biztos. Alelnökei Szeged és Hódmezővásárhely városok polgármesterei és a szegedi gazdasági egyesület elnöke. Tagjai: 1. a gazdasági egyesület alelnökei, választmányi tagjai és titkára; 2. a szegedi városi kapitány, a szegedi általános ipartársulat elnökei és választmányi tagjai, nemkülönbén a Szegeden fennálló többi ipartársulatok elnökei; 3. a megyei és városi közgazdasági előadók; 4. a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister által kinevezett 10 tag.

8. §.

A fiumei kerületi bizottság hatásköre kiterjed Fiume városára és területére.

Elnöke Fiume és a magyar-horvát tengerpart kormányzója. Alelnökei: a polgármester, valamint a kereskedelmi és iparkamara elnöke. Tagjai: 1. a kereskedelmi és iparkamara alelnökei, tagjai és a kamara titkára; 2. a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister által kinevezett 10 tag.

9. §.

Helyi kiállítási bizottságok iparilag jelentékenyebb helyeken szervezhetők. Hatáskörük csak a tulajdonképeni iparra terjed ki.

10. §.

A budapesti helyi kiállítási bizottság olyformán alakítottik, hogy elnöke a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke, tagjai pedig: 1. a kamara alelnökei, a kamara iparosztályának beltagjai és a kamara titkára; 2. az országos iparegyesület által választott 20 tag és az orsz. gazdasági egyesület alelnökei, választmányi tagjai és titkára; 3. a budapesti összes ipartársulatok elnökei; 4. a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister által kinevezett 20 tag.

11. §.

A többi kerületi bizottságok székhelyükön a helyi kiállítási bizottság teendőit végzik.

12. §.

Más helyeken a kerületi bizottságok szervezik a helyi kiállítási bizottságokat, az országos kiállítási bizottsághoz előleges jóváhagyás végett beterjesztendő szervezeti javaslataik alapján, melyeknél főleg az egyes városokban létező ipartársulatok veendőik tekintetbe.

13. §.

A kiállítás mezőgazdasági részére nézve a kerületi bizottságok a kerületükben fennálló gazdasági egyesületek közreműködését veszik igénybe, esetleg helyi gazdasági bizottságokat szerveznek.

14. §.

A kiállításnak erdészeti, közegészségügyi, képzőművészeti, bányászati, földtani, építészeti és közoktatásügyi részére és osztályaira nézve az országos kiállítási bizottság, esetleg az országos jelleggel bíró egyesületek meghallgatása mellett, külön kiállítási szakbizottságokat szervez.

15. §.

A kerületi kiállítási bizottságok főfeladata:

1. A kiállítás iránt közérdeklődést ébresztetni és terjesztetni, a kiállításban való részvételre az illető kerület versenyképes iparosait és gazdáit serkenteni és a részvételt esetleg buzgó iparpártolók előzetes megrendeléseivel lehetővé tenni.

2. A helyi bizottságok szervezése.

3. A bejelentési ivatek kiosztani és azokat beérkezésük után az országos kiállítási bizottságnak csoportok szerint besorozva beterjesztetni.

4. A részletes utasításokat a kiállítókkal megismertetni,

5. Ugy a bejelentések beérkeztekor, mint a kiállítási tárgyak elkészítésekor az előbírálatot gyakorolni.

6. A beküldendő kiállítási tárgyakat összegyűjteni és előnyös elküldésükről gondoskodni.

7. A katalógus szerkesztésénél megbízható adatok gyűjtése által segédkezni.

8. A kiállítás befejeztével a visszaérkező tárgyakat az illetőknek kiszolgáltatni.

9. Általában az országos bizottság utasításai szerint eljárni.

16. §.

A budapesti helyi kiállítási bizottság megalakulása után Budapest főváros területére nézve, a 15. §. 1. 3—9. pontja értelmében önállóan működik és az országos kiállítási bizottsággal közvetlenül érintkezik.

A vidéki helyi kiállítási bizottságok az illető kerületi bizottsággal állandóan közvetlen összeköttetésben és utasításait attól veszik.

Ha a helyi kiállítási bizottságok az illető kerületi bizottság intézkedései és utasításai által sértve érzik magukat, vagy ezek által a kiállítás eredményeit veszélyeztetve völik, jogukban áll panaszukat a kerületi bizottság elnöke útján az országos bizottsághoz előterjesztetni.

17. §.

Az országos bizottság ellenőrzi a kerületi bizottságok — és a budapesti helyi kiállítási bizottság működését, indítványaik fölött határoz és azokat részletes utasításokkal látja el.

18. §.

A kerületi és helyi kiállítási bizottságok határozataikat általános szótöbbséggel hozzák, szavazatuk egyenlősége esetén az elnök szavazata dönt.

19. §.

Az ülésekről a tagok az elnök vagy helyettese által a

tárgysorozat közlése mellett írásbeli meghívás útján értesítenek.

20. §.

A kerületi- és helyi bizottságok üléseiről jegyzőkönyvek vezetnek. E célra a bizottságok saját kebelükből egy vagy több jegyzőt választanak.

A jegyzőkönyveket az elnökön és jegyzőn kívül az ülésen előre kijelölt két tag hitelesíti.

Ugy a kerületi, mint a helyi kiállítási bizottságok jegyzőkönyvei az ülés megtartását követő 14 nap alatt a bizottsághoz felterjesztendők.

Kelt Budapesten, az 1885. évi budapesti általános kiállítás országos bizottságának 1883. évi április hó 9-kén tartott üléséből.

Matlekovits Sándor, s. k.

elnök.

Gróf Zichy Jenő, s. k.

másodelnök.

A burgonya mivéről.

Ma már annyira bővében vagyunk a burgonya válfajainak, hogy tetszésünk szerint választhatjuk meg a céljainknak legjobban megfelelőt, a szerint, a mint asztali vagy takarmányfajtát vagy gyártásra nyers anyagot akarunk előállítani.

Tagadhatlanul azon burgonya válfaj bir előnnyel, mely keményítőben dúsabb; mert ezen szerves anyag mennyiségétől függ annak tápértéke. Némely burgonyafajtának gumója azonban apró, de korán érő, másiké nagyobb és bőtermőbb.

Nagybani termelésre okvetlenül a bőtermőbb s nagyobb gumókat képező válfaj választandó.

Ilyenek az újabbak közül: a mai általánosan elterjedt rózsza — a kevésbé ismeretes Champion, szász hagyma, Alkohol, Harison, King of the karly, idahöheiligenstädti, peerlees, regent, Paterson stb.

Külföldön nagy védekezést fejtenek ki a burgonya-vész ellen. Nálunk ez a baj kevésbé okoz félelmet, mert egészséges gumókat rakva el, szárazabb fekvésű — nem trágyás — kavicsos vagy homokos talajba a gomba nem üt ki a növényen.

Termelők sokat vitatkoztak már a felett: vajon egész vagy fél burgonyákat használjanak-e vetésre? Bizonyára az egész gumó a daraboltnak élbe teendő. Több rügyből, több hajtás kerül s ezzel együtt jár mindenkor az erőteljesebb gyökér és gumóképződés.

Vannak, kik azt állítják, hogy az egyik faj felületesen, a másik pedig mélyre ültetve ad legtöbb s legszebb termést. S ezen feltevés szerint megállapítandó volna, hogy minden egyes burgonyafajta mily mélységben vetendő.

Én ennek ellene mondok. A gumó vékonyabb vagy vastagabb néja (pararéteg) lehet valami csekély befolyással az alátakarásra, de nem a hozam nagyságára.

Általában nem tanácsos a burgonyát mélyen rakni el,

mert akkor későn buvik elő hajtása s a tenyészidejét megrövidítjük. Nagy viztartalmánál fogva szárazabb fekvésű talajban is könnyen csirázik, de csak úgy, ha vastag takarót nem kap, ha a levegőt s meleget tőle el nem zárjuk.

Ezért célszerűbb a gumókat a barázda oldalára rakni el kézzel, mint sem annak közepébe bele hajigálni.

Száraz, laza talajban gerinczekre ne rakjuk a burgonyát, mivel ilyen helyen szenved a szárazságtól. A szél, a nap a gerinczeket előbb kiszáritja. Ez okból kell a fészkeket is nagyobakra készítenünk s a talajt jól felporhanyítani, hogy a gumók kifejlődhessenek.

Trágyás földben vastag s magasra nyuló szárazakat hajt a burgonya. Soványos rosz földben, kivált ha az igen ki van téve a napnak s erősen felmelegedik és kiszárad: apróra marad.

A virágját a burgonyának lecsipni előnnyel jár — mert arra a növénynek nincs szüksége s a mag képződés mindég tápot von el tőle, mely táp, ha visszamarad, a gumóknak esik javára.

Az okszerű burgonya termelő a fajtát is, a talajt is jól megválasztja s a jó munkát a talajnak megadja. E három pontban foglalható össze a burgonyatermelés sikerülése.

B. I.

Anyarozs.*)

E betegség, melyet bábafogznak és varjukörömnek is neveznek, különösen rozsnál fordul elő s abban áll, hogy a virágzaton vagy termésen egyes maghonok, illetőleg az ezekből fejlődő szemek helyét, a többi szemekhez alakra nézve hasonló, violábajátszó barnaszínű gombatömeg foglalja el, mely az illető magkont felemeli, félretolja, vagy körülfogja. Kultivált növényeink közül rozson kívül igen ritkán még buzán, zabon, kukoricán és kölesen jelen meg e kór; ezenkívül több vadon termő pázsitféle fűvön is előfordul. Az anyarozsszemek már távolból is felismerhetők, mert nagyságuk által — némely esetben 1" hosszú — a többi szemeket nagyon is felülmulják.

E betegséget Claviceps purpurea nevű gomba okozza, mely a gombák rendszerében az Ascomycetes rend Pyrenomycetes csoportjában foglal helyet. Fellépése kezdetben semmiféle küljel által meg nem ismerhető; de ha véletlenül ily megtámadott maghonra akadunk s azt ketté metszve, görcsö alatt vizsgáljuk, akkor egymástól hézagok által elválasztott gombafonalakat és rövid nyeleken ülő egy vagy két magvu tojásdad sporákat fogunk találni. Később e gomba áttöri a maghon falát, s ugyanekkor a virág töven nyákos folyadékcsseppek képződnek, melyekből már régebbi időkben is szokták jósolni az anyarozs bekövetkező fellépését. E nedv sajátos szaga által árulja el magát s ha az nagy mennyiségben van jelen, már e szagról is felismerhető annak jelenléte. Különösen borus időben igen erőteljes ezen szag, eredetét trimethylamin nevű vegyületnek köszöni,

*) Dr. Szaniszló Albert kolos-monostori tanár előadásai nyomán jegyzte egy hallgató.

mely nemcsak anyarozsnál, hanem zsiros üszögnél és kukorica üszögnél is előfordul. Az említett nedv képződése száraz időben mintegy két héten keresztül tart, nedves időben pedig, mikor az egész gomba fejlődési folyamata is gyorsabb, egy hétre szorítkozik. E nedvben sporák is vannak, melyek nedves légen 12 óra alatt kicsirázhatnak, miért is másik maghonra jutva, betegedést eszközölnek, új Sphaceliadokot létesítenek és így megy ez tovább és tovább s ez oka annak, hogy egy tábla vetésen igen különböző koru s fejlettségű anyarozsot találunk. Vannak rovarok, melyek e nedvet kedvelik s így az abban levő sporák tovaszállításának közvetítői lehetnek. Ezen eddig leirt alakot sphacelia alaknak nevezzük.

Midőn az említett nyálka és sporaképződés vége felé jár, akkor kezd képződni e gombának másik alakja, t. i. a sclerotium, mely teljesen kifejlődve kemény, alak tekintetében az illető gabnaszemhez hasonló tömeget képez. Ugyanis a virág felekén a sphacelia sejtfonalai lassanként tömör s szilárdabb testté alakulnak s ezen átalakulás felfelé mindinkább terjedvén, végre kifejlődik a köznéven is anyarozsnak nevezett képlet, vagyis sclerotium, melynek felületén a sejtfonalak veres színt mutatnak s a mely tehát a sphaceliának közvetlen átalakulás utján jöhet elő. E sclerotium feltolja a sphacelia maradványát s utóbbi süveg vagy bunkó alakjában marad vissza annak tetején. A sclerotium nyugvó myceliumot képvisel s ez azon alak, melyben a gomba áttelel. Ugyanis az anyarozsszemek aratáskor földrehullanak, ott vesztve maradnak, következő tavaszon pedig a fejlődés menetét tovább folytatják. A tovafejlődés a felület egyes helyeinek felpattogzásával veszi kezdetét s a felpattogzott helyeken nyelen ülő, veres színezetű gombocskák (Claviceps) emelkednek ki. Hogy a sclerotiumnak ezen tovafejlődése meginduljon, arra Kühn észleletei szerint, legalább is három havi idő lefolyása szükséges, ez idő előtt bármily kedvező körülmények közé helyezük is a sclerotiumot, ezen változások be nem állanak. E Claviceps nevű gombocskák képződését illetőleg kísérleteknél az is észleltetett, hogy azok csak úgy jönnek létre, ha a sclerotium ideit; tavalyiaknál vagy régiebeknél nem képződnek azok; más szóval élve, a sclerotiumok egy év eltelte után tovafejlődni nem képesek. Az említett gombocskák felületén apró emelkedések vannak s mindenik ily emelkedés egy perithecium nyílását foglalja magában. A peritheciumokban számos hosszúra nyult sporatömlő — ascus — található, s ezekben egyenként 6—8 fonolidomu spora foglal helyet. E sporák, tömlőikből kihullva, szél és rovarok által tova vitetnek, új sphacelia alakot hozhatnak létre. A csirázás ezen fonolidomu sporánál azzal kezdődik, hogy annak egyes helyei kiöblösödnek s a kiöblösödött helyek mycelium-fonalakká nyulnak.

Rekapitulálván a fejlődésmenetet, az tehát következő: a rozson fellép sphacelia, ennek tovaszálló sporái nyomán új meg új Sphacelia-alakok következnek. Egy idő eltelte után minden Sphaceliából Sclerotium lesz, a mely kitelelvén, rajtok tavasszal gombocskák ezekben peritheciumok, arcusok és sporák képződnek s ezen ascosporák újból sphacelia-alakot létesítenek.

Az anyarozs elterjedése — mint fejlődési menetéből látjuk — kétféle sporák által létesül; u. m. a sphacelia alak tovaszálló sporái és a sclerotiumon, illetőleg a Clavicepsben képződött fonolidomu sporák által. Az első fellépés természetesen a fonolidomu tömlős sporák nyomán történik. A sphacelia sporák tovaszállására többféle módozatot vehetünk fel. Vagy rovarok hordják azokat el, melyek a sporákat közbefogó nedvet keresik, vagy szél s esetleg esőcseppek szállítják távolabbi, illetőleg ugyanazon és szomszédos gabnaszál maghonaira, vagy pedig nagyobb mérvű nedvképződésnél maguktól is lehullanak azok. Tömlős sporák a földön heverő sclerotiumokon képződvén, ezeknek maghozi jutása valószínűleg csak a szél és állatok, nevezetesen rovarok közvetítésével történhet.

Az anyarozsnak természetes ellenségei is vannak, ilyen a Cephalothecium roseum, és Verticillium cylindrosporium nevű gomba, amaz a Sclerotiumom élődik, ez pedig a gombácskákát öli meg. Ilyen továbbá egy ezer lábu állat Julus guttulatus, mely a sclerotiumokat megeszi.

Habár — mint épen említém — az állatok közt olyan is találkozunk, mely az anyarozsot kedveli, mindazáltal annak élvezete ember és házi állataink szervezetére mérgező hatású s már ezért is szükséges, hogy aratáskor, vagy elébb is a beteg példányok különzedessenek, elégettessenek, vagy gyógytárak számára eladassanak, hol azokból orvosságot szoktak készíteni. Oly években, midőn az anyarozs nagy mennyiségben lépett fel, az emberek közt sajátságos járványok keletkeztek, melynek néha ezerek estek áldozatául. A lisztnek anyarozstartalma 10 r. alkohol, 1 r. hígított kénsavból álló keverékben kimutatható, a mennyiben e folyadék anyarozstartalmu lisztől veresessé válik.

Hogy az anyarozs elterjedését meggátoljuk, erre nézve egyebet nem tehetünk, minthogy a beteg gabnapéldányokat összeszedjük s megégetjük, mi azért is szükséges, mert, miként már elébb is említém, az anyarozs szemek a termés élvezhetőségét megromtják. Ajánlják a szomszédos kaszálóknak virágzás előtti lokaszálását is, mert ennek némely füvein ugyan anyarozsfaj élődhet. Hogy pedig a kenyérnek használandó gabnát az anyarozsszemektől meg kell tisztítani, azt talán mondani is felesleges.

A Claviceps gombanemnek az itt előadottnon kívül más fajtái is vannak u. m. Cl. pusilla, Cl. nigricans, Cl. microcephala.

E betegséget illetőleg ajánlom még önöknek, hogy olvassák el Renner ide vonatkozó cikkét. (Az üszögbetegség és az anyarozs. Renner Adolf Budapest 1880. ára 80 kr.)

Bort penész s más mellékizétől megóvni.

A nyári időszak folytán nem ritkán megtörténik a bort kezelő gazdákkal az, hogy czukortartalmu szegény években leszüretelt mustjok könnyen idegen, vagy valami a bor ízétől némileg eltérő ízt nyerhet, kivált ha azt a tulajdonos több ideig vizsgálaton kívül hagyva, csak az időre bizná megjavulását.

Saját hibánkból, vagy az azon kívül származható betegségek kigyógyítására a következő egyszerű eljárás követendő.

Miután a gyanus vagy penész ízű bor tiszta s büzetlen hordóba öntetett, minden hektoliternyi bor után a mennyire t. i. nagyobb vagy kisebb a bűz vagy kellemetlen íz, 3—4 liternyi darabosra tört faszenet (hogy könnyen betehető és annak idején kevés fáradsággal kitakarítható lehessen) kell a hordóba tenni s azt jól felkeverve a borral, egy időre csendességben hagyni.

Tizennégy nap múlva a faszén leülepszik, s miután a bor visszanyerte tisztaságát, azt egy más tiszta edényben lehuzván, minden azelőtt birt kellemetlen íztől és szagtól megszabadul a nélkül, hogy valamit veszítene jóságából.

Színe ugyan meghalványul egy kevéssé, miért is főleg a veres bornál a faszénből az irtnál valamivel kevesebb is használtassék.

Czélszerű azért az e fajta kényesebb természetű boroknál a jó darabosra tört faszenet több rendbe s nem egyszerre tenni a boros hordóba, mind addig, míg a kitüzött célra eleendőnek találhatik.

Használhatni még jó sikerrel a tiszta faolajjal megázott kender vagy csepű fonadékot is e bajok eltávolítására, csak hogy ez eljárás valamivel több bajjal és kellemetlen pepecsléssel van egybekötöttetésben mind a borra, mind pedig az azt kezelőre nézve.

Kolozsvárt.

Szász Lajos.

Méhészeti estélyeink.

E lapok 11-ik számában szoltunk — dióhéjba szorítottan — kilencedik és tizedik méh. estélyünk viselt dolgairól, ezuttal csakugyan el kívánjuk mondani, mit tett kis körünk a három utolsó s így a befejező estélyein. S hogy effelől ily későn számolunk be igen tisztelt ügytársainknak, tulajdonítsák annak, hogy közlönyünk nem birta ezt gyorsabban hozni a főlhalmózodott e nemű s más hason érdekű anyag miatt.

A XI., XII., XIII-dik estélyeinket is szintén igen szép érdeklődés mellett megtartottuk, vezetvén ez alkalmakkal a tárgyalásokat Benkő Mihály Albu József, Bodor László ad hoc elnökök. Hogy mit tettünk e három estélyen, azt kellő kimerítő módon jelezte különösen a Kolozsvári Közölny czimű helyi lap azokban a közgazdasági rovatban hozott méh. cikkekben, melyek erdélyi ügyfeleink becses figyelmét bizonyosan nem kerültek ki — s melyeket, hogy e helyen is nem nyújthatunk az Erdélyi gazda tisztelt méhészt olvasóinak, a lap szűk keretének kérjük tulajdonitni! Ha jó sorunk annyira viendi egyletünk ügyét, hogy specialiter rendelkezendünk szellemi organummal is, igérjük kipotolni mind azt a hiányt, melyet eddig — elismerjük — kénytelenek valánk távolabb lakó méhésztársainkkal éreztetni.

Különben új fölfedezésekről, valami olyanokról, a miket pl. a sok tekintetben jelesnek mondható „Méhészeti ká-

téban“, dr. Tóth, Kis János s Kriesch, dr. Rodiczky s más jó munkákban s abban a nagyszabású — s igazi gyakorlaton alapuló hr. Ambrozi Bélától a Magyar Méhben már régóta folyó közleményekben s ugy a Méhészeti lapok válogatottabb termékeiben föl ne lehetne találni, nem szólhatnánk. Mi a meglevő anyagot tisztogattuk e három havi ciklusban s respektive ez utóbbi három estélyünkön is.

A mint távolabb lakó olvasóink is eddig észrevehették, igen sokat tépelődtünk a méh lakokkal. Tíznegyedik (márt. 17.) estélyünkön is egyes szerkezetű méh lakokkal lepettünk meg Bodó László kir. ügyész ügytársunk részéről. Ő mutatott be egy saját találmányu új lapozó méh lakját, melyért az estélyen jelenlevők teljes elismeréssel adóztak e téren is véghetetlen skrupulózitással csüngő és munkáló ügytársunknak. A szóban levő új alkotmány egy három soros keretű igen czélszerűnek mutatkozó méh. lak s nagyon kevés módosítással — a mi meg is történend — műméhésztünk egyik jelesebb vívmányai közé fog soroztatni.

Ez alkalommal vette kezdetét, mindhárom utóbbi ülés tárgyát képező étetési eljárás; különösen fontosnak jeleztetett a szükségből való étetésen kívül a speculativ étetés; melyet azonban, hogy mikor kezdjen az illető méz-spekulátor, csak úgy szólva a legvégső percekben sikerült megoldani e saison buzgó és gondolkozva munkáló collegatusának. S hogy ez nem történhetett lóhalálában — a mint szokták mondani — magyarázatát nyújtja ez a különös járasu tavasz, a mikor még április 30-án sincs kilevelezett s annál kevésbé virágos fánk s a szőlő rügyek is csak alig kezdenek fakadni. Azonban mégis annyi eredményre jutott a kör, hogy véghetetlen vigyázatot hangsúlyozott e műtét intézésénél is — s különösen jelezni kívánta, hogy a számításból étetőnek tele legyen kamrája e célra használandó — minden romlástól ment — anyaggal, nehogy aztán, ha megkezdte a munkát, a melyre nézve április elejében lett megállapodás — egy szép reggelen arra ébredjen föl, hogy csőtörtököt mondott, nem eléggé megfontolt munkája.

A XII-dik estély husvét szombatja helyett Nagy pénteken (márt. 23.) tartatott, hogy a nőügytársak is kevésbé akadályoztassanak. Az estélyt választmányi ülés előzte meg, mely 7 óra tájt befejeztetvén, a kör napi rendje folytattatott. Daczára a Kolozsvárt szokásos nagypénteki mozgalmas ünneplésnek, az estély ma is látogatott volt s a főnebb jelzett tárgy fölötti folytatólagos eszmecsere után, kiváló finom keretes lépes méz és pergetett nektár édelésével foglalkozott az érdeklődő női ügytársakkal vegyes méhész kör, mely nagy kitüntetésben részesült mézek Gebhardt Döme „hója i“ minta méhtelepéből állottak a jelenlevők lelki-testi gyönyöre kielégítésére.

Mártius 31-én az estélyek XIII-dikával befejeztetett az a kis munka, melyet e 2-dik télen még fokozódottabb érdeklődés mellett megszakítás nélkül odaadó ügyszere-tettel és buzgalommal végzett kolozsvári körünk — s melyből

— hála Istennek! — bérczes haza részünk más vidékére ki-ki szivarogni látszik egy s más mozzanat.

Az ezutáni teendőkre nézve azon intézkedés tétetett, hogy a mint az idő engedi, azonnal megkezdessenek a szabadban való kézzel fogható méhészeti manipulációk és pedig a mennyiben a körülmények engedik: az avatottabb ügytársak fölváltva történő munkássága folytán.

Fő-fő helyiség erre nézve a méh. egyleti köztelek, a házsongárdba, hol a lehetőségig minden méh. fogás a maga idejében fog tárgyalásra tüzetni, mely célból előzetesen is, a múlt évben szokásos vasaropi délutánok helyett a csütörtöki délutánok határozattak; a tárgyak időről-időre nyilvánosságra hozatván.

Különben az az eszme is nagy tetszésben részesült, hogy a bekövetkezendő méhészeti saison alatt helybeli magános ügytársainknál is nyilvános vándor látogatásokat tegyünk. Egy szóval, elhatározottat, hogy azok a szép teoriák, melyeket oly mohó vágygyal tisztáztunk e lefolyt estélyeken is, gyakorlatban nyerjenek testet, mert hisz régi nóta:

Theoria sine praxi,
Sicut rota, sine axi.

Ezek után pedig, e helyen is megköszönve helybeli ügytársaink buzgalmat s meszebb lakó tisztelt érdekefeink biztató és támogató jó indulatát, ügyünket továbbra is ajánljuk meleg érdeklődésükbe!

Szentgyörgyi Lajos.
titkár-jegyző.

EGYVELEG.

Értesítés. Az erdélyi gazd. egylet kertészeti szakosztályának tagjait e helyen is tiszteletteljesen értesítjük azon határozat felől, miszerint májuson kezdve október végéig a szakosztályi ülések szerda délutáni 5 órától 6-ra tétettek át, mely ülések közül minden holnapban legalább egy az egyleti köztelken, a többi pedig a bel-monostortecza 8 számú titkári irodában fog megtartatni.

A kertészeti szakosztálynak 1883. április 11-én tartott ülésének határozatából.

Szentgyörgyi Lajos.
szakosztályi jegyző.

— Április havi meteorologiai észleletek. A kolos-monostori állomás észleleteiből közöljük az április havi összevont adatokat, u. m. légnomás (tengerszinre redukálva) középátlaga 757.7, legmagasabb április hó 2-án és 9-én 764.4, legkisebb április hó 30-án 745.9 millimeter, középhőmérséklet C° 5.72, legmagasabb április hó 28-án 14.8, legkisebb április hó 7-én — 2.6. A párnomás átlaga 5.4 millimeter, a légnedvesség százalékának átlaga 79. A napontai 3-szori észlelésnél előfordult: szélesend 2-szer, szél 88-szor, ugyanis északi szél 11-szer, északkeleti szél 4-szer, keleti szél 23-szor, délkeleti szél 1-szer, déli szél 2-szer, délnyugoti szél 1-szer, nyugoti szél 43-szor és északnyugoti

szél 3-szor. A csapadékos napok száma tett 15-öt, hó volt 2, jég 1, égháboru — napon, összesen 520 millimeter csapadék volt e hónapban, legtöbb 21-én, azaz 12.9 millimeter.

A budapesti központi időjelző állomás jósatai közül, — melyek az erdélyi gazd. egylet bel-monostorteczai irodájánál láthatók — április hóban egészen teljesült 73%, részben teljesült 17% és nem teljesült 10%.

— Az erdei gazdasági üzem-tervek pontos elkészítését kéri az országos erdészeti egyesület a földmivelési ministertől, mert a községeknél e tekintetben nagy hanyagság tapasztalható; mi részben abból is állott elő, hogy a vonatkozó utasítások, felhívások és sürgetések a községekhez körözvény alakjában érkeznek, melyeknek tartalmára rendszerint nem nagy figyelmet fordítanak. Az egyesület szükségesnek tartja tehát, hogy a községek az üzemtervek elkészítésénél eddig tanúsított mulasztásaikra s azok következményeire a szokástól eltérőleg erélyesebb és közvetlenebb módon figyelmeztessenek.

(M. F.)

— Értesítés. A magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete által életbe léptetett állomás-közvetítő osztály — elfogad minden körébe tartozó bejelentéseket és kéri ugy a földbirtokos, mint a bérlő urakat, hogy az üresedésben lévő állomásokat az egyesületi irodának (Budapest, papnövelde-utca 6.) jelentsék be. Állást kereső tag urak sziveskedjenek beküldeni bizonyítványaik másolatát, hogy előforduló esetekben őket ajánlhassuk. E közvetítésért költség nem terheli sem a földes urat, sem a folyamodó egyesületi tagot, — mivel ezen intézménynek főczélja az, hogy a földbirtokos és bérlő urak támogatását a tag urak javára ezen uton is kinyerje. —

Krocsák G. Emil,
az egyesület ügyvezetője.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest május 5.		Bécs május. 5.
Buza	9.80 — 10.65 frt	9.60 — 11.00 frt
Rozs	7.20 — 7.50 frt	8.40 — 8.45 frt
Árpa, takarmány	6.75 — 7.00 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7.10 — 7.60 frt	— — — frt
Árpa, seres	— — 7.80 frt	— — — frt
Zab	6.30 — 6.70 frt	7.05 — 7.40 frt
Törökbuza	6.40 — 6.45 frt	— — — frt

Bécsi marhavásár május 1-én. Összes felhajtás 3446 drb és pedig 2013 drb. magyar, 748 drb. lengyel és 685 drb. német fajta, melyből 3343 drb. ökör, 34 drb. tehén, 69 drb. bika és — db. bival. Arak 100 kilonként: magyar hizó 51—61 frt, lengyel 52—57 frt, német 53—61 frt, tehén 50—53 frt, bika 50—57 frt, bival — frt. Lábán darabonként 116—270 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár május 4-én. (Az első magyar sertéshizláló és kölesönlelegező részvénytársaság jelentése.) Élénkebb kereslet folytán az üzleti hangulat e héten kedvezőbb volt és az árak minden fajtánál szilárdan tartottak.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 240—280 kgr. nehéz 61½—62½ krajczár, 180—220 kilogramm, nehéz 60—61 kr. Öreg 300 kilogramm tuli nehezek 59—60 kr, vidéki sertés 59 kr. Transitóban: szerbiai 55—61 kr, romániai 56—58½ kr, tüskés 55½ kr tiszta kilogrammonként. — Összes felhajtás: 9064 darab, összes elhajtás 3259 drb.

Bécsi sertésvásár május 1-én. Összes felhajtás 5276 drb. és pedig 4133 drb. nehéz, 1677 drb. középéhez és 2166 drb. süldő; melyből 2570 drb. magyar, 2166 drb. orosz- lengyel, 350 drb. szerb és 190 drb. oláh fajta. Árak 100 kilóként: nehéz 54—56 frt, középéhez 51—53 frt, süldő 40—44 frt; szalonna és zsír 69—71 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagybolt és vízművészeti kellékek tárlata.

WALSCH FERENCZ
 első magyar gép-
 és tűzoltószerek, gyár,
harang- és érczöntőde
 ENDELYORSZÁGI FŐKÖRTELEPE
 Kolozsvárt.
 Bel-Monosorutca 12. szám.

Szerelő-műhely károk s vízvezetékberendezésére.

(25—19.)

Tetemesen leszállított gyári árak mellett.

Ajánkozás.

Egy a magyar-óvári gazd. akademiát végzett gazdász, ki azonkívül a megyesi és kolos-monostori gazdasági tanintézetek előadásait is hallgatta és mindezekről igen jeles bizonyítványokkal bír, — állomást keres. Kora 22 év, egészséges és erős testalkatu, becsületes és kautió képes, beszél németül, magyarul meglehetősen és románul tökéletesen. — A gazdaságnak önálló igazgatását saját felelősségére vállalja és szolgálatra minden percben készen áll. — Czime: J. H. Hátszeg, poste restante.

(10.)

(1—3.)

Nem rezásosul. Telken és Guilleaume-féle szabadalmazott. At nem tagható

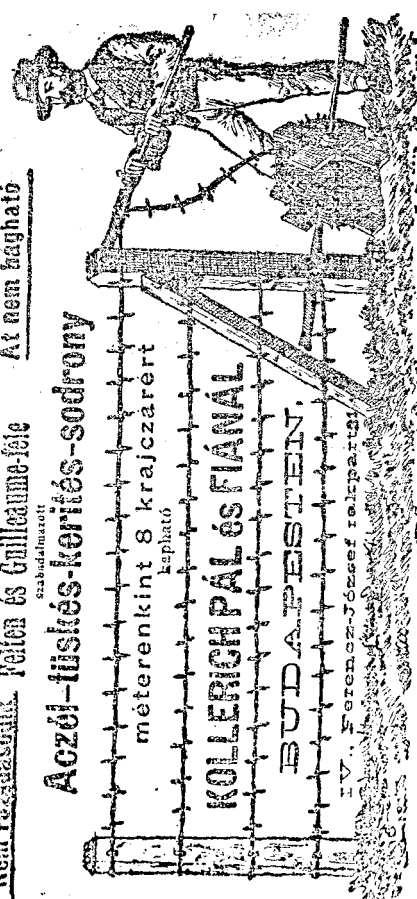
Aczdi-tüskés-kerítés-sodrony

méterenkint 8 krajczáért kapható

KOLLERICH PÁL ÉS FIÁNAI

BUDAPESTEN.

IV. Ferencz-József rakpartján

(10—15.)

(7.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szalma	tűzifa		
k r a j e z á r o k b a n												
Balázsfalva	május	3	625	500	400	—	200	450	—	—	250	40
Bánfi-Hunyad	május	1	800	600	550	—	250	—	—	—	260	40
Besztercze	május	1	700	550	550	—	380	475	500	210	320	36
Brassó	május	4	700	580	465	340	250	460	320	300	260	40
Csik-Szereda	május	2	725	600	500	450	330	525	200	70	200	32
Deés	április	24	760	680	580	380	370	620	600	240	360	40
Déva*	május	5	1000	850	750	—	350	620	200	90	230	40
Erzsébetváros	május	5	700	550	525	—	325	480	400	180	250	44
Fogarás	május	4	685	—	440	440	230	460	395	140	250	42
Gyula-Fehérvár	május	5	630	550	500	—	325	450	250	150	245	46
Gyergyó-Szent-Miklós	április	28	820	750	550	474	350	620	520	300	160	34
Hátszeg	április	30	680	670	540	310	290	350	140	100	260	42
Kézdi-Vásárhely	május	2	740	580	500	450	250	500	480	120	300	36
Kolozsvár	május	3	650	—	500	—	230	470	300	180	300	46
Maros-Ludas	január	23	710	675	675	420	350	460	—	—	300	40
Maros-Vásárhely	április	26	790	670	740	630	560	620	360	180	450	44
Medgyes	május	3	650	560	510	—	260	485	375	105	255	40
Nagy-Enyed	május	3	700	575	500	—	300	450	580	130	260	40
Nagy-Szeben	május	4	710	590	480	—	280	490	340	220	300	44—46
Nagy-Várad	május	1	750	550	480	410	270	465	500	280	380	52
Segesvár	május	2	750	550	480	—	300	500	400	180	220	44
Sepsi-Szent-György	május	7	720	600	500	350	230	470	300	120	180	36
Szamosujvár	május	7	650	500	570	—	230	490	250	80	250	40
Szász-Régen	május	3	650	485	525	—	325	475	410	200	280	40
Szász-Sebes	április	26	775	650	550	—	325	450	200	160	240	44
Szászváros	május	5	750	610	550	—	290	430	300	70	210	40
Székely-Udvarhely	május	1	750	600	450	—	525	500	300	50	250	40
Szilágy-Somlyó	május	4	680	550	535	—	245	455	400	200	300	40
Teke	április	23	600	500	450	—	250	400	250	40	300	40
Torda	április	30	550	480	450	—	225	425	240	40	300	40

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		széri hirdetésnél bélyeggel együtt																			
		1		1—3		1—6		1—12		1—18		1—26		1—30		1—36		1—40		1—52	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1 ¹⁰ / ₁₆ oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
8 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíthatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és la unk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.